

UNIVERSITY
OF OSLO

Introduksjonsforelesning Økonomisk aktivitet og økonomisk politikk

Steinar Holden
Økonomisk institutt, UiO
<http://folk.uio.no/sholden/>

15. august 2017

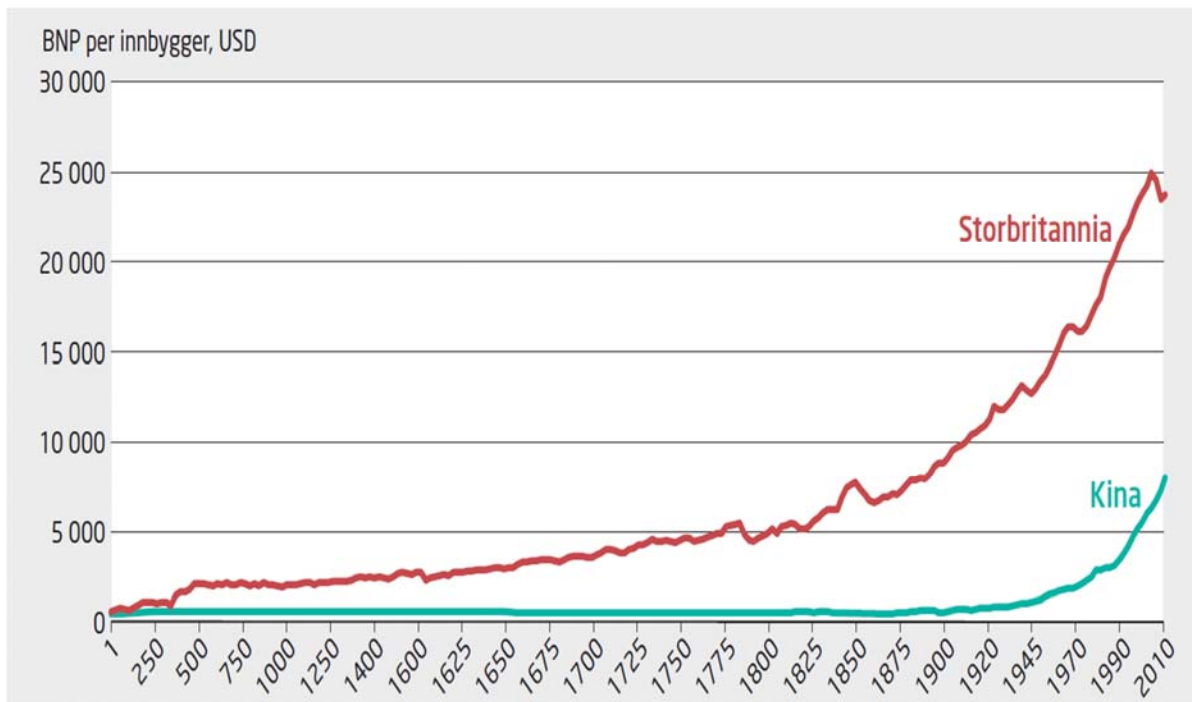
UNIVERSITY
OF OSLO

Veikart

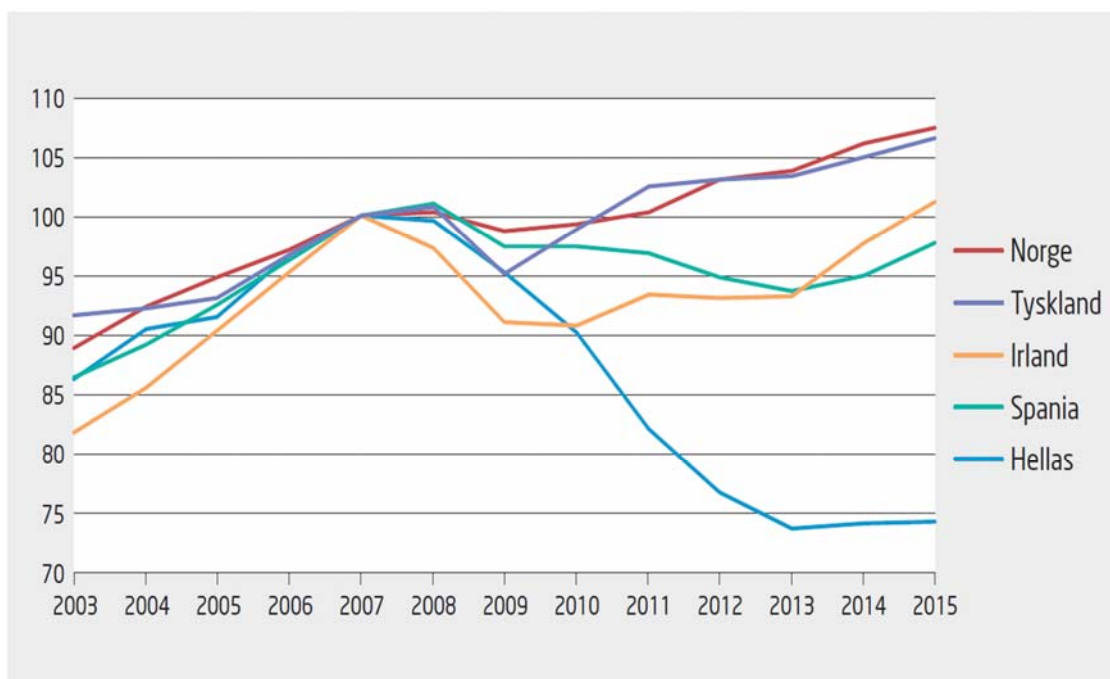
- . Noen makroøkonomiske problemstillinger
- . Økonomisk teori og økonomiske modeller
- . Oljemarkedet
- . BNP og konjunkturer
- . Dette kurset (ECON 1310)

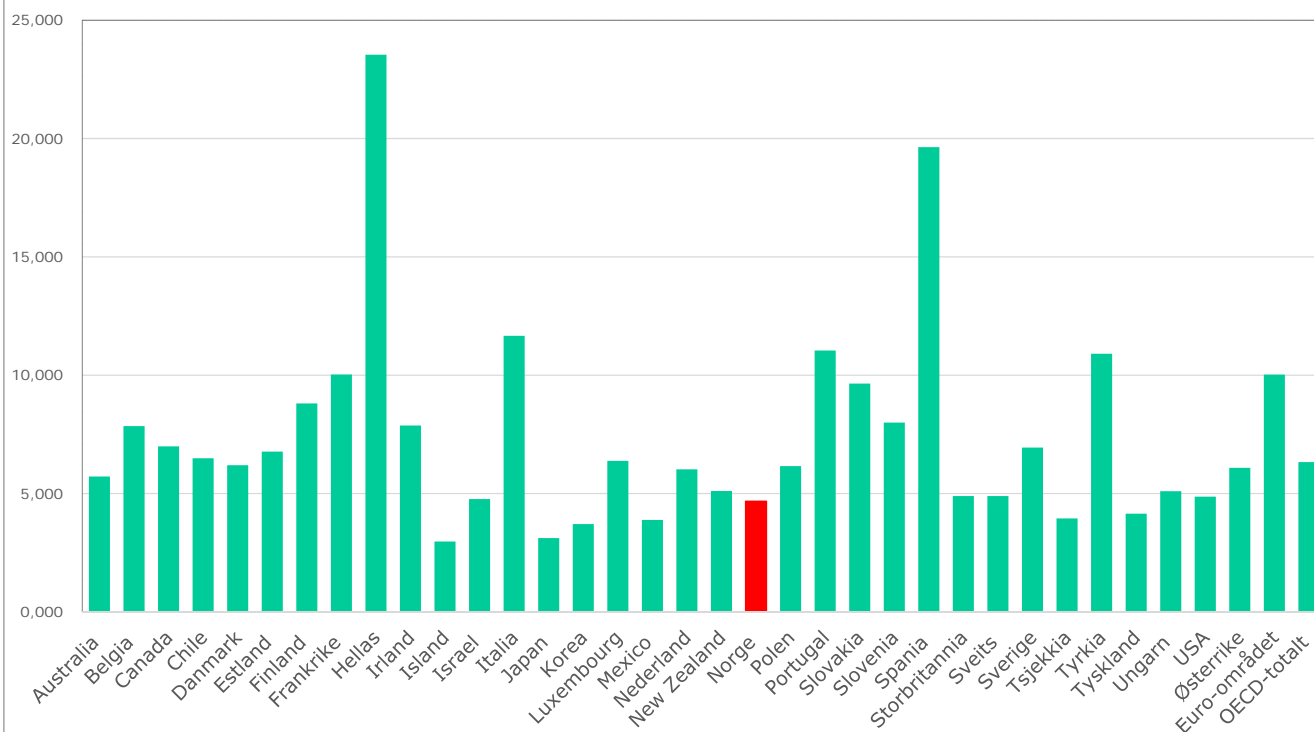
Figur 1.1 Kraftig økonomisk vekst

Finanskrisen førte til kraftig nedgang i BNP

Arbeidsledighetsprosenten i OECD-land i 2016

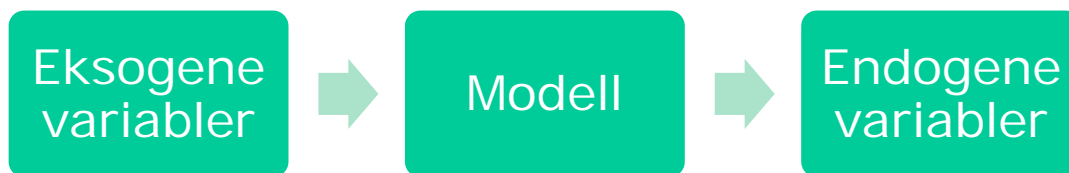
UNIVERSITY
OF OSLO

Økonomisk teori – forenklet beskrivelse av virkeligheten

- Teori - trekker fram en eller flere sammenhenger som er særlig viktige for å forstå den problemstilling man er interessert i

Eksempel

- Hvis inntekten til husholdningene øker, går mesteparten til økt forbruk, og noe til økt sparing
- Har type inntekt betydning (lønn, aksjegevinst, skattelette...)?
- Teste mot data og kvantifisere

- . Endogene variabler er de variable som forklares (bestemmes) i modellen
- . Eksogene variabler tar vi som gitte størrelser
- . Vi bruker modellen til å se hvordan endring i eksogene variabler påvirker de endogene variablene
- . Matematisk formulert:
 - . Logikk og konsistens
 - . Tallfesting

- . Hva er det vi ønsker å forklare med modellen?
- . Er modellen egnet for dette formål?
- . Gir modellen fornuftige svar på de spørsmål vi er interessert i?
- . Er det empirisk støtte for modellens prediksjoner?
- . Er forutsetningene rimelige for modellens formål?
- . Er det viktige forhold som ikke er med i modellen, og som ville endret analysen og konklusjonene?

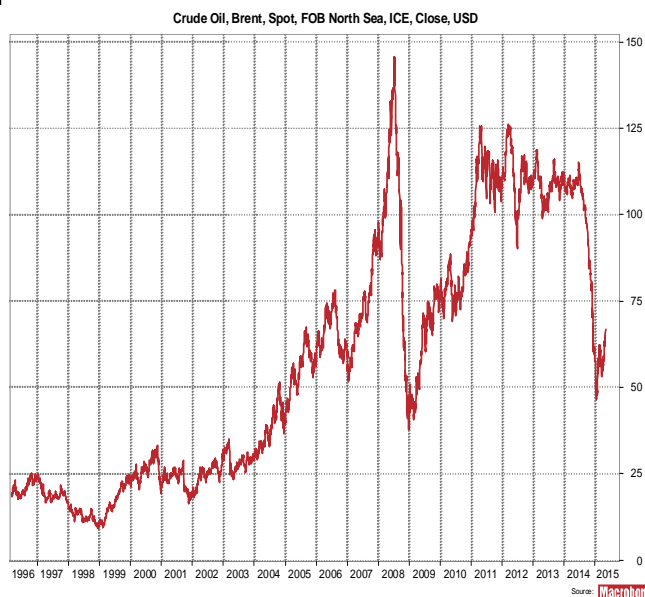

- Empiri har fått større plass i forskningen
 - . Bedre datamaskiner, dataprogrammer og datamateriale
 - . Bedre empiriske metoder
 - . Men må likevel lære teori og metoder
- Bredere atferdsantakelser
 - . Tradisjonelt – fullkommen rasjonell aktør, som har veldefinerte mål og treffer de beslutninger som er best i forhold til målene
 - . Nå er stadig flere økonomer åpne for atferdsøkonomi, der man tar hensyn til veldokumenterte former for «irrasjonalitet»
- Kompliserte samspillseffekter
 - . Mangelfull informasjon, koordineringsproblemer, agentproblemer (f.eks. få arb.taker til å gjøre det «riktige»)

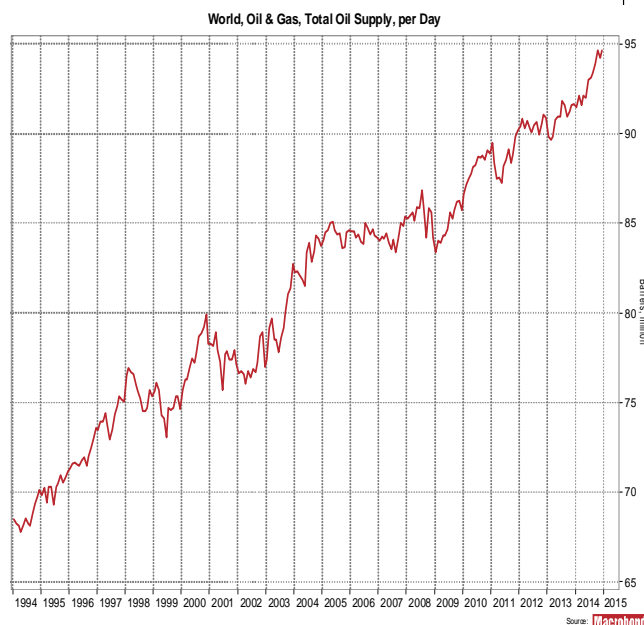

Økt oljepris (til 2014) og økt produksjon

• Oljepris, USD

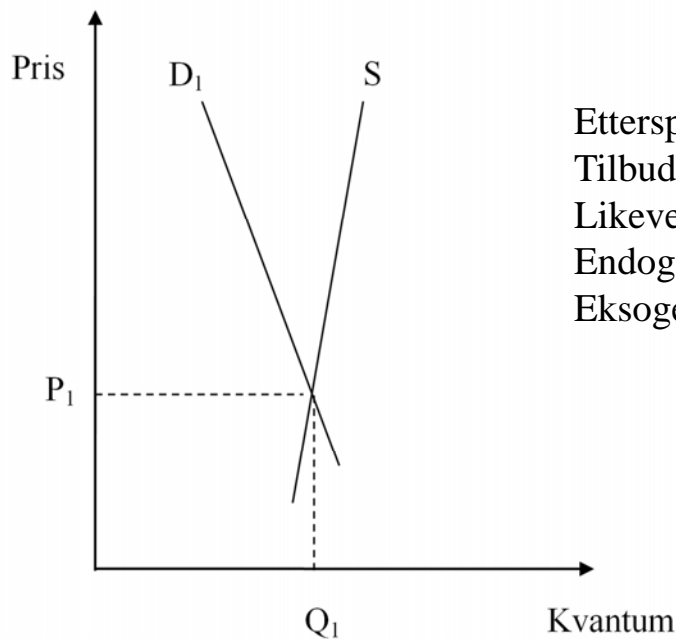
• Oljeproduksjon, fat per dag

UNIVERSITY
OF OSLO

Likevekt i oljemarkedet

Etterspørsel: $Q^D = D(P, Y)$

Tilbud: $Q^S = S(P)$

Likevekt $Q^S = Q^D$

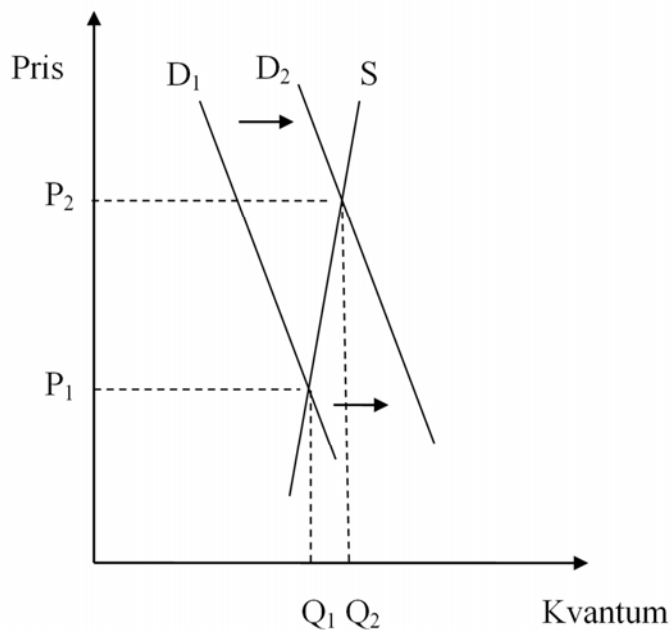
Endogene variable: P, Q^S, Q^D

Eksogen variabel: Y

UNIVERSITY
OF OSLO

Økt etterspørsel gir økt oljepris

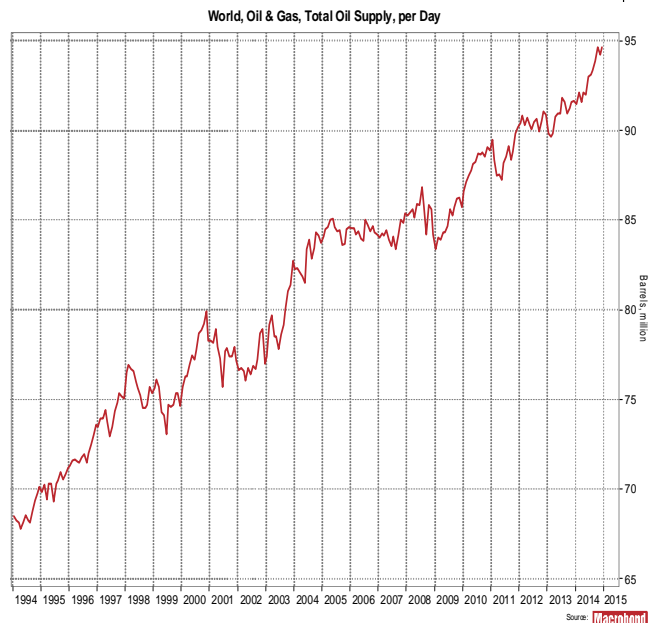
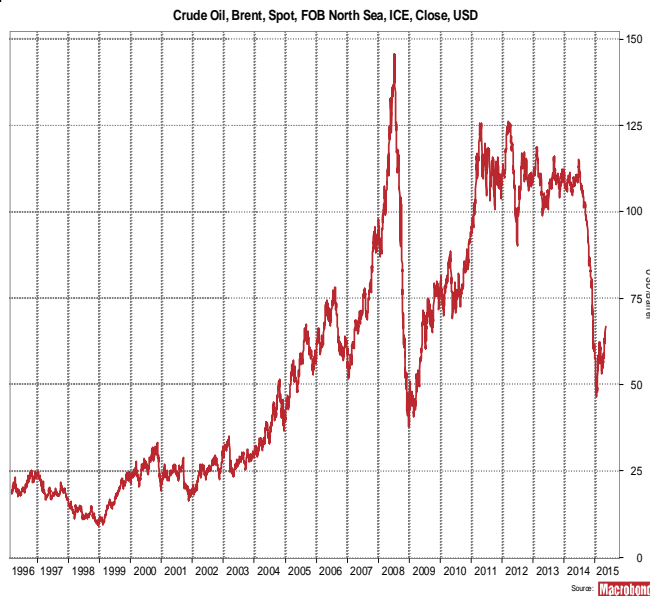

UNIVERSITY OF OSLO

Økt etterspørsel => prisøkning
Men: Høy pris => tilbud øker over tid
=> pris ned

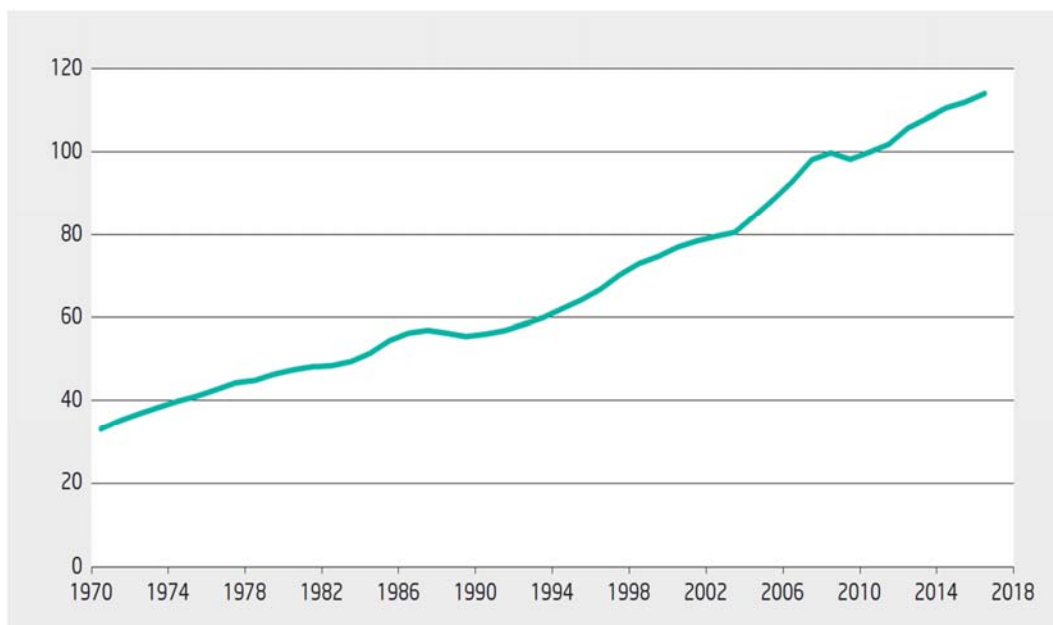
• Oljepris, USD

Oljeproduksjon, fat per dag

UNIVERSITY OF OSLO

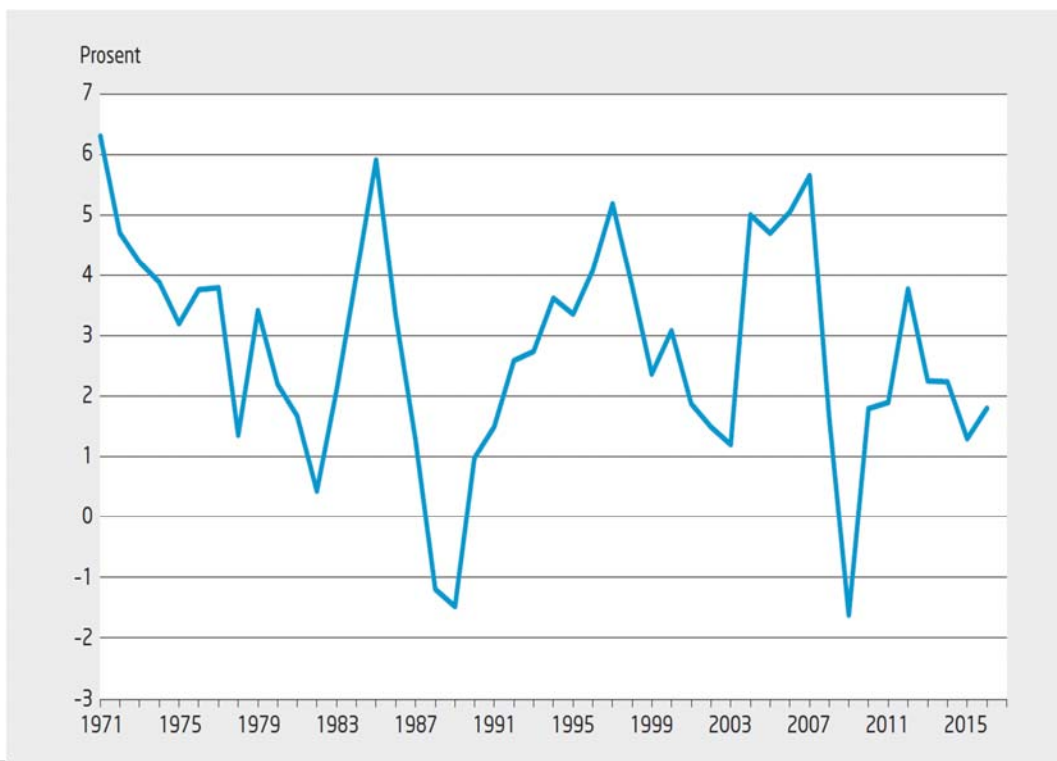
Figur 1.8 BNP Fastlands-Norge
Faste priser, indeks der 2010 = 100

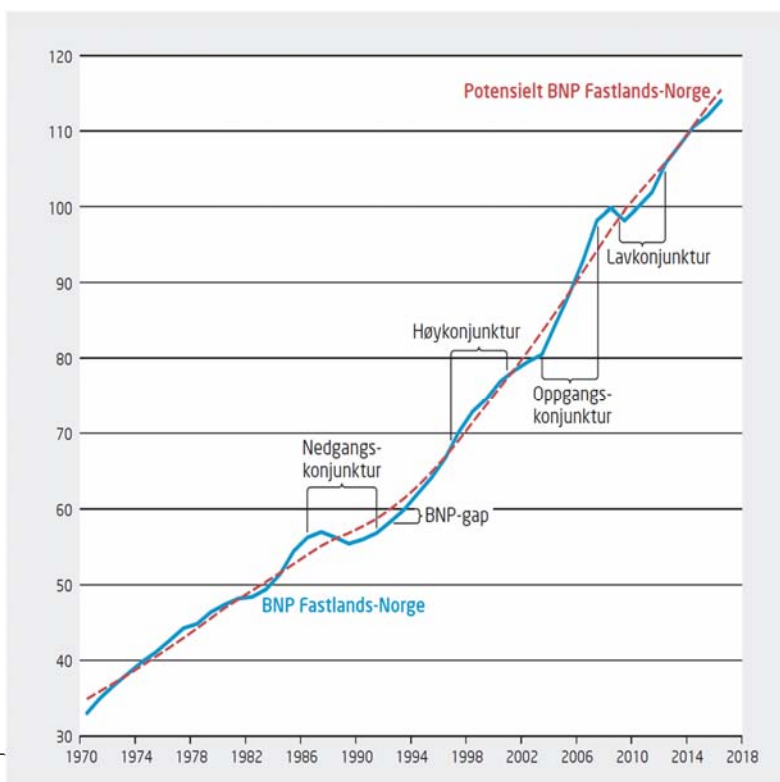
UNIVERSITY
OF OSLO

Figur 1.9 Vekst i BNP for Fastlands-Norge

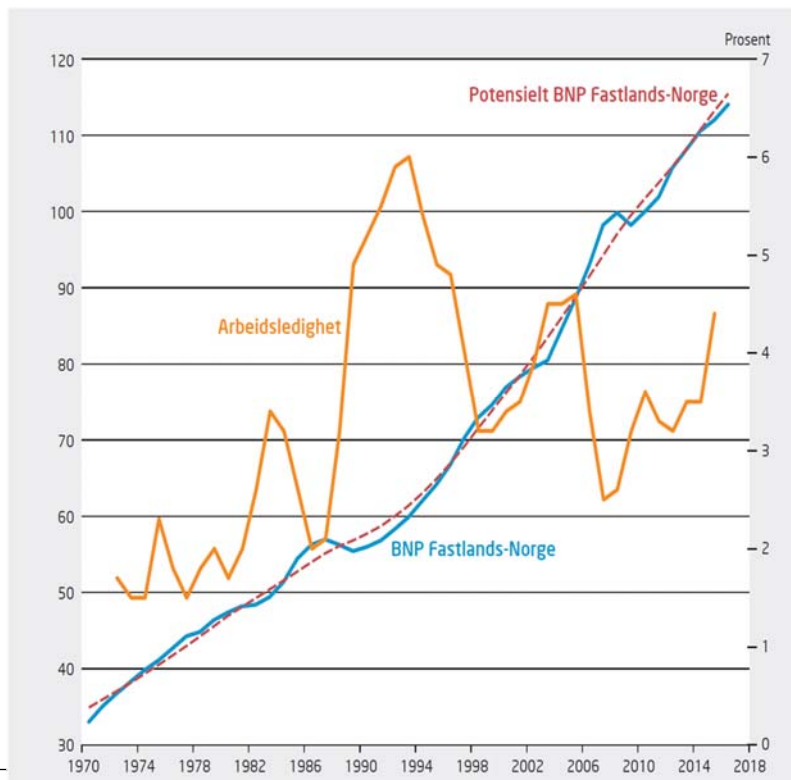
UNIVERSITY
OF OSLO

BNP og potensielt BNP for Fastlands-Norge

Figur 1.11 Arbeidsledighet og konjunkturer

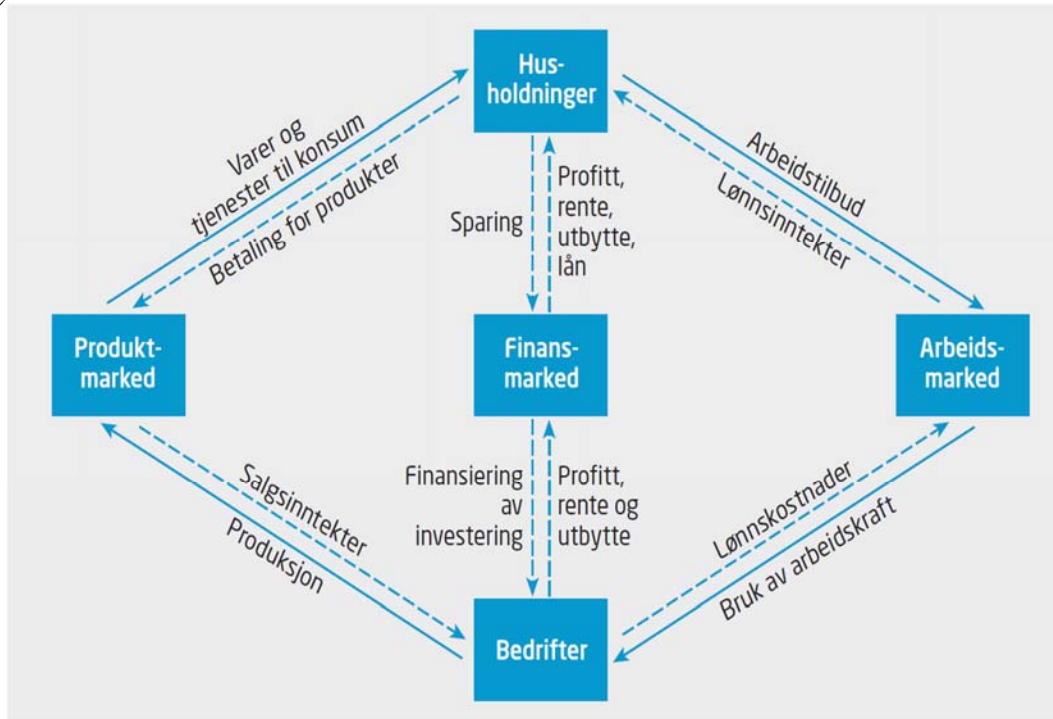

Makroøkonomisk politikk

- Pengepolitikk – rentesetting til Norges Bank
 - .Fleksibelt inflasjonsmål
- Finanspolitikk – Storting/Regjering fastsetter statens inntekter og utgifter
 - .Ekspansiv finanspolitikk hvis utgifter øker mye og/eller skatter og avgifter reduseres
 - .Handlingsregelen for bruk av oljepenger
- Arbeidsmarkedspolitik, strukturpolitikk, inntektspolitikk, forskning og utdanning, handel, mv

Figur 1.12 De tre hovedmarkedene

Litt om dette kurset

- Informasjon på semestersiden
<http://www.uio.no/studier/emner/sv/oekonomi/ECON1310/h17/>
• Repetisjonskurs i matematikk (22-23/8, 29-30/8)
- Pensum:
<http://www.uio.no/studier/emner/sv/oekonomi/ECON1310/h17/pensumliste/index.html>
- Fronter – obligatorisk øvelsesoppgave
- Forelesninger og oppgaveverksted
• Se på forelesningsplanen
- Seminarundervisning - og lag egne kollokvier
- Hva forventer vi: følg undervisningen, les pensum i forkant, løs oppgaver, jobb aktivt, spør, diskuter
- Følg gjerne rentemøter, nasjonalbudsjett, medier

Ukeplan - et eksempel

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
8-9			ECON1210 Seminar	EXPHIL/SV EXFAC Seminar	Lese		
9-10	ECON1210 Forelesning	Lese	Seminar forts.	Seminar forts.	Lese		
10-11	Forelesning forts.	Lese	ECON1310 Forelesning	ECON1310 Forelesning	EXPHIL/SV EXFAC Forelesning		
11-12	Forelesning forts.		Forelesning forts.	Forelesning forts.	Forelesning forts.		
12-13	Kollokvie	Kollokvie			Lese		Lese
13-14	Kollokvie	Kollokvie	Lese	Lese	Løse oppgaver		Lese
14-15	Lese	Lese	ECON1310 Seminar	Lese	Løse oppgaver		
15-16	Løse oppgaver	Løse oppgaver	Seminar forts.	Lese			
16-17	Løse oppgaver	Løse oppgaver	Kollokvie	ECON1210 Matematikk			
17-18			Kollokvie	Forts.			